

KLAUZULA OBEJŚCIA PRAWA PODATKOWEGO W POLSKICH PRZEPISACH – NOWE ŹRÓDŁO RYZYKA W DZIAŁALNOŚCI BIZNESOWEJ

W dniu 14 czerwca 2016 r. w Dzienniku Ustaw RP została opublikowana ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o zmianie ustawy Ordynacja podatkowa oraz niektórych innych ustaw (dalej: **Ustawa**). Wprowadza ona znaczące zmiany w zakresie klauzuli przeciwko unikaniu opodatkowania (dalej „**Klauzula**”).

Założenia Ustawy

Celem Ustawy jest wprowadzenie narzędzia pozwalającego Ministrowi Finansów na pominięcie korzyści podatkowej wynikającej z czynności sprzecznej z przedmiotem i celem ustawy podatkowej, dokonanej przede wszystkim w celu osiągnięcia korzyści podatkowej.

Wprowadzenie Klauzuli jest spójne z wytycznymi UE oraz OECD.

Kiedy Klauzula znajdzie zastosowanie

- Zgodnie z Ustawą, Klauzula znajdzie zastosowanie, jeżeli **czynność** została dokonana przede wszystkim w celu **osiągnięcia korzyści podatkowej**, jest sprzeczna i celem ustawy podatkowej, a sposób działania był sztuczny. Przy ocenie należy wziąć pod uwagę w szczególności:
 - 1) nieuzasadnione dzielenie operacji;
 - 2) angażowanie podmiotów pośredniczących bez uzasadnienia ekonomicznego;
 - 3) elementów wzajemnie się znoszących lub kompensujących oraz inne ryzyka ekonomiczne lub gospodarcze przewyższające spodziewane korzyści, które w innych okolicznościach nie zostałyby dokonane z uwagi na brak ekonomicznego uzasadnienia)
- Jeżeli dana czynność zostanie uznana za unikanie opodatkowania, skutki podatkowe zostaną określone tak, jakby podatnik dokonał tzw. czynności odpowiedniej. **Przez czynność odpowiednią uznaje się natomiast czynność, którą podmiot dokonałby, gdyby działał rozsądnie i kierował się celami zgodnymi z prawem, lecz innymi niż osiągnięciem korzyści podatkowej.**

- **Przyjęto szeroką definicję korzyści** podatkowej - tj. m.in.: niepowstania zobowiązania podatkowego, obniżenia jego wysokości, odsunięcia w czasie obowiązków jego zapłaty, zawyżenie straty, powstanie prawa do zwrotu lub nadpłaty itd.
- Klauzula będzie miała zastosowanie, co do zasady, do wszystkich podatków, z tym że w odniesieniu do podatku VAT wprowadzono regulacje odrębne, analogiczne do klauzuli ogólnej.

Ciężar udowodnienia okoliczności pozwalających na zastosowanie Klauzuli będzie spoczywał na organie podatkowym. Innymi słowy, władze podatkowe sprawdzą czy podatnik działał w sposób sztuczny, tj. taki, który nie ma uzasadnienia ekonomicznego lub gdy przyczyny ekonomiczne są mało istotne.

Wyłączenia od Klauzuli

Klauzula nie będzie mieć zastosowania m.in. w następujących przypadkach:

- Jeżeli korzyść podatkowa lub suma korzyści osiągniętych przez płatnika przekracza kwotę 100.000 zł;
- Jeżeli podmiot wystąpił z wnioskiem o wydanie opinii zabezpieczającej do Ministra Finansów
- Klauzuli nie stosuje się, jeżeli wynika to z umów o unikaniu podwójnego opodatkowania

Skutki uznania czynności za unikającą opodatkowania

- Pozbawienie podatnika w drodze decyzji podatkowej korzyści podatkowej, którą osiągnął lub zamierzał osiągnąć.
- Jeśli na skutek tego dojdzie do ujawnienia zaległości podatkowej, podatnik będzie miał obowiązek zapłacić odsetki za zwłokę wraz z należnym podatkiem.
- Ustawa nie przewiduje natomiast dodatkowych sankcji finansowych.

Kto będzie mógł zastosować klauzulę?

Organem uprawnionym do stosowania omawianej klauzuli ma być Minister Finansów.

Ograniczenia w wydawaniu interpretacji indywidualnych oraz opinie zabezpieczające

- Zdecydowano, aby podatnik nie mógł uzyskać interpretacji indywidualnej, jeżeli istnieje uzasadnione przypuszczenie, że stan faktyczny lub zdarzenie przyszłe stanowi nadużycie prawa.

- W zakresie wykładni nowych przepisów podatnik będzie mógł złożyć wniosek o wydanie przez Ministra Finansów opinii zabezpieczającej, której koszt wyniesie 20 tys. zł. a Minister będzie miał aż 6 miesięcy na jej rozpatrzenie.
- Wniosek może dotyczyć czynności planowanej, rozpoczętej lub dokonanej.
- Wniosek powinien zawierać między innymi opis czynności, jej celów oraz ekonomiczne i gospodarcze uzasadnienie. Podatnik będzie określał również skutki i korzyści podatkowe, jakie będą rezultatem podejmowanych czynności oraz własne stanowisko w sprawie.
- Podatnicy będą mieli prawo wniesienia skargi do sądu administracyjnego na otrzymaną, niekorzystną opinię zabezpieczającą.

Zmiany w podatku od towarów i usług (VAT)

Jak wspomniano powyżej, Ustawa wprowadza również możliwość zastosowania przepisów w zakresie obejścia prawa w zakresie VAT na zasadach analogicznych do opisanych powyżej.

Data wejścia w życie

Na ostatniej prostej prac nad ostatecznym kształtem Ustawy doszło do bardzo istotnej i niekorzystnej z punktu widzenia podatników zmiany.

W pierwotnej wersji Ustawy, dla określenia zakresu stosowania klauzuli istotne było, kiedy nastąpi moment dokonania czynności (przed, czy po wejściu w życie ustawy). W ostatecznej wersji Ustawy zmieniono w/w treść przepisów intertemporalnych, które obecnie brzmią następująco: **„klauzula będzie miała zastosowanie do korzyści podatkowych uzyskanych po dniu wejścia w życie Ustawy”**.

Oznacza to, iż następujące po wejściu w życie przepisów skutki czynności dokonanej przed wejściem w życie Ustawy będą mogły być kwestionowane w oparciu o przepisy Klauzuli.

Samo dokonanie czynności przed dniem wejścia w życie Ustawy nie wykluczy zastosowania nowych przepisów.

W takim przypadku, gdy korzyści podatkowe nastąpią po wejściu w życie Ustawy władze podatkowe będą mogły stosować wprowadzone przepisy w stosunku do czynności wykonanych przed wejściem Ustawy w życie.

Co wprowadzane zmiany oznaczają dla biznesu?

Wprowadzenie klauzuli oznacza m.in. że:

- stosowane do tej pory sposoby uzyskiwania oszczędności podatkowych powinny zostać zweryfikowane,

- większa niż do tej pory liczba projektów biznesowych powinna być analizowana z perspektywy istnienia ryzyka podatkowego.

Gdybyście Państwo mieli jakiegokolwiek pytania w związku z tym zagadnieniem lub potrzebowali pomocy jesteśmy do dyspozycji.

NASI SPECJALIŚCI:

MAREK KARASIEWICZ

Senior Associate

marek.karasiewicz@garrigues.com

T +48 22 540 61 07

ANDRZEJ MALINOWSKI

Associate

andrzej.malinowski@garrigues.com

T +48 22 540 61 18

Śledź nas na:

www.garrigues.com

Powyzsza informacja nie stanowi opinii prawnej. Garrigues oraz jego pracownicy i wspolpracownicy nie ponoszą odpowiedzialności za jakiegokolwiek zdarzenia podjęte na podstawie niniejszej informacji, chyba że została ona potwierdzona formalną opinią prawną.

© Garrigues Polska i Pablo Olábarri Gortázar sp.k., wszelkie prawa zastrzeżone. Zamieszczone informacje nie mogą być używane, powielane, rozpowszechniane, publicznie przekazywane, w całości bądź w części, bez pisemnej zgody Garrigues Polska i Pablo Olábarri Gortázar sp.k

Warsaw Financial Center - Emilii Plater, 53- 00-113 Warszawa (Polska)

T +48 22 540 6100 - F +48 22 540 6101